

В. Г. Короленка. 2006, №6 (57). С. 72–75.

4. Бойко А. М. Інтегрований курс теорії та історії педагогіки: індивідуальні тьюторські завдання для студентів II-V курсів: навчально-методичний посібник / Полтава: Право, 2007. 358 с.

5. Шаран Р. В. Вимоги до професійної компетентності тьюторів в системі дистанційної освіти США *Вісник Черкаського університету. Серія Педагогічні науки. 2008, №1. С. 214–216.*

Дубина Олександр

к.х.н., доцент

Свіщова Яна

к.х.н., доцент

Національний аграрний університет ім. В. В. Докучаєва
м. Харків

ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ-АГРАРІЇВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

На сьогоднішній день не тільки українською, а і загальносвітовою проблемою стає невідповідність освіти вимогам ринку праці, тому абсолютною істиною останніх часів стає необхідність реформування освітньої системи України відповідно нинішнім потребам суспільства. Як наголошує міністр освіти і науки України Л.Гріневич [1] 2017 і 2018 роки є ключовими для системи вітчизняної освіти , адже саме зараз закладається фундамент нової якості навчання у середній та вищій школі. Важливим моментом в процесі реформування є затвердження нових державних стандартів як початкової так і вищої освіти. Серед завдань на 2018 рік – затвердження 260 стандартів вищої освіти, які будуть орієнтовані на вимоги сьогодення, початок роботи Національного агенства із забезпечення якості вищої освіти.

Змін вимагає і аграрна вища освіта України, для якої притаманні загальні недоліки і проблеми освітньої діяльності. Виконувач обов'язків директора Державної установи «Науково-методичний центр інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності ВНЗ «Агроосвіта» Т.Іщенко підкреслює, що сьогодні виробничники-аграрії незадоволені якістю підготовки кадрів. У закладах вищої та середньої освіти часто відсутня практична спрямованість, відповідно – випускники потребують більшої кількості часу для адаптації [2].

Якість вищої освіти залежить від деяких визначальних умов, серед яких можна виділити такі основні: формування якісного контингенту студентів і кадрового

складу університетів, сучасного змісту освіти, тісного зв'язку закладів освіти з ринком праці, внутрішньої та зовнішньої системи забезпечення вищої освіти, нової моделі підготовки фахівців, наукової атестації ВНЗ [1].

Університетська освіта є однією з ланок ступеневої підготовки фахівців – аграріїв і базується на знаннях з фундаментальних дисциплін (хімії, біології, фізики, математики), здобутих на попередніх ступенях освіти (загальноосвітні школи, ліцеї, професійні школи, тощо). Фундаменталізація вищої освіти потребує зміцнення та поглиблення природознавчого аспекту у навчальному процесі ВНЗ. Хімічні дисципліни, що вивчаються в аграрному університеті, є необхідною ланкою у підготовці агрохіміків, ґрунтознавців, агроекологів, агрономів різних напрямків та фахівців інших агрономічних спеціальностей. Вивчення теоретичних положень хімічних дисциплін, розвиток умінь аналізувати хімічні явища та узагальнювати закономірності їх перебігу, оволодіння основними методами та прийомами проведення хімічного експерименту та аналізу є важливими складовими сучасної системи вищої аграрної освіти [3]. В останні роки в силу ряду об'єктивних причин, серед яких можна виділити економічні умови та складну демографічну ситуацію, завдання формування якісного контингенту студентів для аграрних ВНЗ стає складною задачею. Демографічна криза привела до того, що в сільських середніх закладах освіти (і не тільки в сільських), які традиційно є основними постачальниками аграрних університетів, у випускних класах стає все менше учнів. Умови прийому на навчання в аграрних ВНЗ часто не вимагають атестації абітурієнтів в системі ЗНО з названих вище фундаментальних дисциплін. Цей фактор, а також відсутність фактичного конкурсу абітурієнтів на більшість агрономічних напрямків підготовки є причиною того, що рівень базової шкільної підготовки студентів – першокурсників не відповідає необхідному для реалізації освітніх програм вищого навчального закладу. Ускладнює ситуацію досить суттєве зменшення аудиторних годин з хімії у навчальних планах підготовки фахівців – аграріїв з акцентом на їх самостійну роботу. Такий перерозподіл був би логічним, на нашу думку, тільки у тому випадку, коли рівень підготовки з хімії відповідав би університетським вимогам. На жаль, на сьогоднішній день більшість аграрних університетів в процесі приймальної компанії не висувають відповідних умов. Обставини примушують їх зараховувати на навчання абітурієнтів фактично не зважаючи на рівень їх підготовки з фундаментальних дисциплін (перш за все з хімії), а лише керуючись тим, що у абітурієнта є необхідна мінімальна сума балів ЗНО.

Таким чином можна констатувати наявність проблеми невідповідності рівня базової підготовки з фундаментальних дисциплін студентів перших курсів аграрних університетів такому, який необхідний для виконання освітньої програми підготовки фахівця-аграрія.

Для повного вирішення даної проблеми перш за все потрібні зміни в соціально-економічній ситуації в країні. Можливо, що покращенню ситуації буде сприятиме рейтингування ВНЗ за результатами їх фактичної роботи. Не можна фінансувати ВНЗ, котрий навчає неякісно і до якого не хочуть іти студенти, лише

для того, щоб його зберегти [1]. Певні надії покладаються на початок роботи Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Перспективним напрямком є впровадження в життя принципів Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти. Усі ці заходи потребують великої кількості змін у Законі «Про вищу освіту» і подальшої його імплементації в освітній простір.

Деякі заходи для зняття гостроти даної проблеми в останні роки проводяться кафедрою загальної хімії Харківського національного аграрного університету імені В.В.Докучаєва. Викладачі кафедри узгоджують основні принципи і підходи до викладання хімічних дисциплін з працівниками середніх освітніх закладів під час проведення спільних нарад, конференцій і семінарів, що проводяться в рамках створеного на базі агроуніверситету навчально-наукового та виробничого комплексу (ННВК), учасниками якого є низка аграрних закладів освіти 1-2 ступенів акредитації, ліцеїв з аграрним ухилом та загальноосвітніх шкіл Харківської, Полтавської, Сумської, Чернігівської та деяких інших областей України. Таким чином доводиться до широкого кола середніх навчальних закладів побажання університету стосовно рівня підготовки з хімії. З метою покращення хімічної підготовки майбутніх абітурієнтів кафедрою проводяться хімічні олімпіади в період шкільних канікул. Ці заходи співпадають з цілями профорієнтаційної роботи, дають можливість ознайомитись з університетом, з умовами студентського життя. У планах кафедри реанімація постійно діючих заочних підготовчих курсів з використанням сучасних методів дистанційного навчання. Особливе значення така форма підготовки до ЗНО має для дітей, які проживають далеко від університету.

Звичайно, що усі перелічені, а також не названі заходи потребують відповідного матеріального забезпечення, але іншої альтернативи на сучасному етапі для університету, що хоче вижити, практично не існує. Рівень вимог до абітурієнтів ні в якому разі не повинен знижуватися, а усі зусилля мають бути спрямовані на досягнення абітурієнтами необхідного для навчання в агроуніверситеті базового рівня.

Список використаних джерел

1. Гріневич Л. Ми продовжуємо інвестувати в освіту. Освіта України, 2018. № 1-2, С.5.
2. Матат Д. Дуальна освіта: досвід і перспективи. Освіта України, 2018, № 7, С.5.
3. Дубина О.М., Вовк С.Й., Бондаренко І.Б., Дубина О.М. Особливість взаємовідносин аграрних ВНЗ і загальноосвітніх закладів у сучасних умовах. Постметодика, 2002, № 2-3(40-41), С. 63-65.

